

ROPLIAMS
PRISKIRIAMAI

driežai

gyvatės

vėžliai

krokodilai

Lietuvos ropliai

Vestina Petrikaitytė, 7 klasė
2015.03.06

Tikslas

- ▶ Papasakoti apie Lietuvos roplius, jų gyvenimo būdą, jų dauginimasi, virškinimo organus ir t.t.
- ▶ Taip pat supažindinti kokie ropliai gyvena Lietuvoje.

Lietuvos ropliai

Labiau išsivystę nei amfibijos: kvėpuoja tik plaučiais, gyvenime apsieina be vandens. Žmonės jų šalinasi iš baimės – neva jie užpuls, įkąs, apnuodis... Iš požiūrio į ropliukus matyti, kad žmogus labiau pasitiki gandais, pasakojimais, pasenusiomis pažiūromis, o ne mokslo tiesomis ir tikrovės faktais. Štai driežiukas gluodenas įkyriai tebevadinamas geležine, varine gyvate, neretai užmušamas... O gyvatės taip nekenčiamos ir naikinamos, kad tapo itin retais gyvūnais. Tačiau žmogus nesigėdi gydytis radikulitą iš gyvačių nuodų pagamintais vaistais. Lietuvoje gyvena 7 rūšių ropliai. Iš 3500 driežų rūšių Lietuvoje tik 3.

Kūno danga

Roplių oda sausa, beveik be liaukų. Epidermio viršutinį sluoksnį sudaro negyvos suragėjusios ląstelės. Raginis sluoksnis netolygus, stambiausios vietos virtusios raginiais žvynais, gumburėliais, skydeliais. Tokia oda apsaugo nuo mechaninio žalojimo ir kartu lieka elastinga.

Dauginimasis

Yra roplių (gyvavedys driežas ir angis), kurių kiaušiniai vystosi patelės kūne. Jaunikliai minkštą lukštą praplėšia prieš pat kiaušiniui išeinant pro išeinamąją angą. Toks veisimosi būdas vadinamas gyvavedyste. Jis būdingas šaltesnio klimato juostų ropliams. Tai labai svarbus prisitaikymas, leidęs ropliams išplisti toliau į šiaurę, kur sunku rasti šiltą vietą kiaušiniams dėti. Tuo tarpu patelė visada gali susirasti įsaulį ir jame šildytis kartu su nešiojamais kiaušiniiais.

Virškinimo organai

Burnos ertmėje nedaug liaukų (tarp jų šiek tiek nuodų), jos stambesnės už varliagyvių. Liežuvis išsivystęs gerai. Gyvatės ir daugelis driežų liežuvį gali išmesti toli. Chameleonų liežuvis lipnus ir žaibiškai jį išsviedžia gaudydami vabzdžius. Be to, gyvačių žandų aparato kaulai sujungti taip, kad jos gali labai plačiai išsižioti ir praryti didelį grobį. Krokodilai ir vėžliai turi gomurikaulį, kuriame yra atskiri kvėpavimo takai ir stemplė. Todėl vėžliai be jokių sunkumų gali kvėpuoti esdami, o vandenyje iki akių ir šnervių panirę krokodilai – kvėpuoti.

Lietuvos ropliai

Lietuvoje randamos 7 roplių rūšys, kurios priklauso dviem būriams: vėžlių ir žvynaroplių:

- ▶ Balinis ėžlys – rūšis įrašyta į Lietuvos raudonąją knygą
- ▶ Gluodenas
- ▶ Vikrusis driežas
- ▶ Gyvavedis driežas
- ▶ Paprastasis žaltys
- ▶ Lygiažvynis žaltys – rūšis įrašyta Lietuvos raudonąją knygą
- ▶ Paprastoji angis.

Balinis vėžlys

Balinis vėžlys – balinių vėžlių šeimos roplys. Šarvas alyvinės spalvos arba rudas, juodas, iki 25 cm ilgio. Kiaušinius deda į išraustą smėlyje 10 cm gylio duobutę. Kiaušiniai vystosi 2–3 mėnesius. Jaunikliai į žemės paviršių išlenda tik kitais metais.

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2002 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr.159 balinis vėžlys įrašytas į Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, randamų Lietuvoje, sąrašą.

Gyvavedis driežas

Gyvavedis driežas – driežinių šeimos roplys. Lietuvoje labai dažna, plačiai paplitusi rūšis. Nuo vikriojo driežo skiriasi šiais požymiais: nugaroje išilgai stuburo yra dvi eilės siaurų žvynų, už šnervės į akies pusę tik vienas mažas užnosinis skydelis. Ilgis 6–10 cm. Spalva: nuo rudos iki juodos.

Trapusis gluodenas

Trapusis gluodenas – roplys, priklausantis gluodenu šeimai. Pagal išvaizdą primena gyvatę, todėl Lietuvoje dar vadinamas **geležine gyvate**, **varine gyvate**. Retesnis senovinis lietuviškas pavadinimas – žibulis.

Vikrusis driežas

Vikrusis driežas – driežinių šeimos roplys. Mėgsta saulėtas, sausas vietas. Aktyvus dieną, dažnai galima aptikti besiilsintį ant akmenų. Rugsėjo–kovo mėnesiais žiemoja žemėje, urvuose, plyšiuose.

Išauga iki 25 cm ilgio. Kūnas storokas, kojos trumpos, galva palyginti stambi. Viršutinė pusė ruda su tamsia vidurio juosta ir šviesiomis dėmėmis tamsiais kraštais, išsidėsčiusiomis eilėmis. Patinų pilvas žalsvas, patelių – gelsvai baltšvas. Poravimosi metu patinų šonai tampa ryškiai žali.

Išvada

- ▶ Dauguma Lietuvos roplių yra įrašyti į Lietuvos raudonąją knygą.
- ▶ Lietuvoje nėra labai daug roplių rūšių – tik 7.
- ▶ Dalis roplių yra nykstantys, nes jiems nėra tinkamos sąlygos išgyventi ir daugintis.

Šaltiniai

- ▶ <http://lt.wikipedia.org/wiki/Ropliai>
- ▶ <http://www.eforeum.lt/archive/viewtopic.php?t=25&eforeum=mazuciukiaaaa>